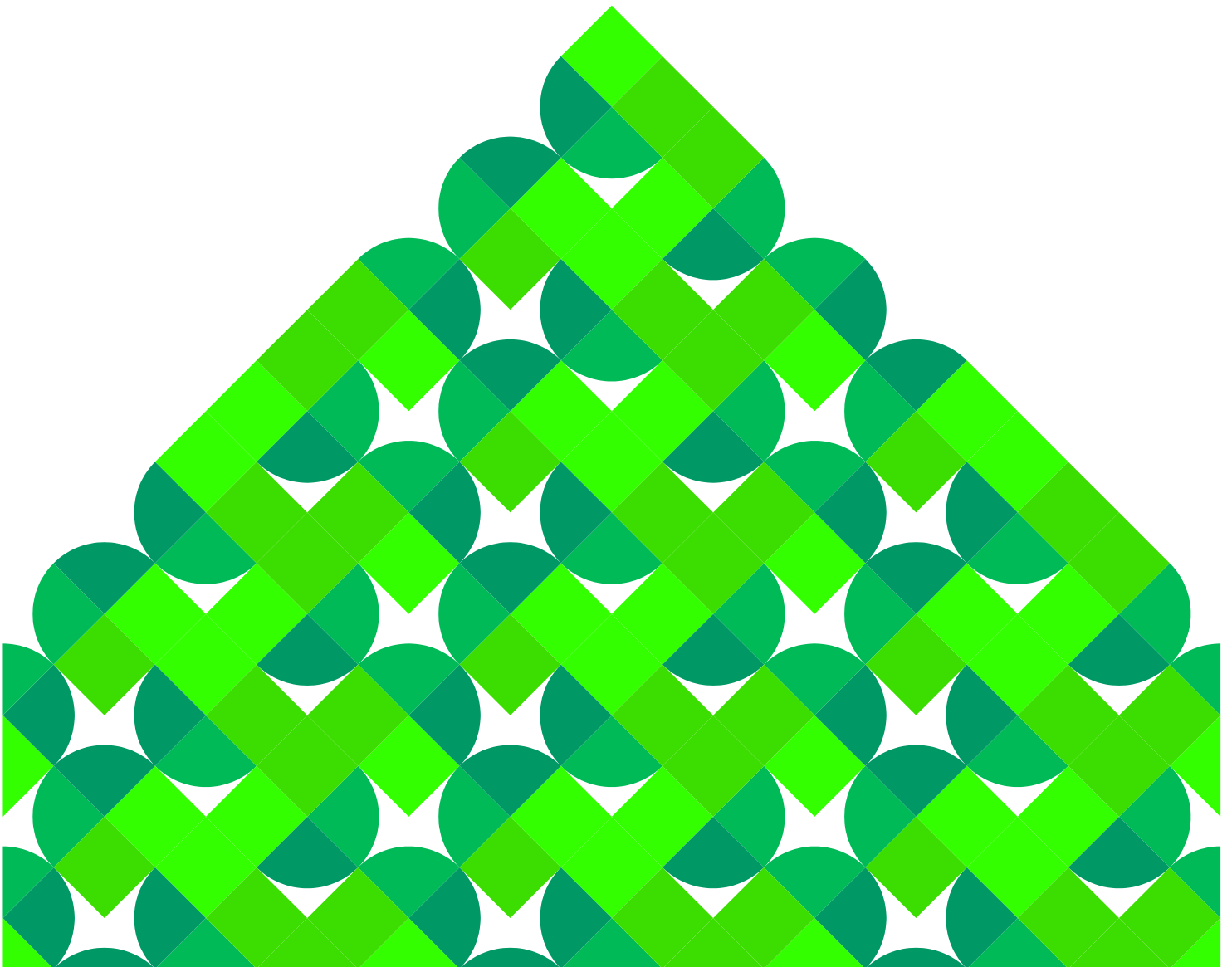

Uppföljning av kommuner 2020

Resultat och tabeller

Myndigheten för delaktighet är en kunskapsmyndighet som arbetar inom funktionshindersområdet. Vi arbetar för att alla, oavsett funktionsförmåga, ska kunna vara fullt delaktiga i samhället.

Myndigheten för delaktighet, 2021
Uppföljning av kommuner 2020

Nummer 2021:1
ISBN: 978-91-87883-77-4 (pdf)

Publikationen finns att ladda ner från myndighetens webbplats www.mfd.se.
Alternativa format kan beställas från Myndigheten för delaktighet.

Postadress: Myndigheten för delaktighet, Box 1210, 172 24 Sundbyberg
E-post: info@mfd.se
Telefon: 08-600 84 00

Innehåll

Resultat från uppföljning av kommuner 2020	4
Sammanfattning av årets resultat.....	4
Två av tre har ökat kunskapen om funktionshinderspolitiska målet	5
Många har kännedom om FN:s konvention.....	6
Drygt hälften systematiserar arbetet med funktionshindersfrågor.....	6
Drygt hälften har ansvarig för att samordna arbetet	7
Nästan alla inhämtar kunskap från personer med funktionsnedsättning..	7
En av fyra ställer krav på tillgänglighet i de flesta upphandlingar	8
De flesta har med tillgänglighet i arbetsmiljöarbetet	9
Två av fem har en tillgänglig rekryteringsprocess	9
Många förbättrar interna arbets- och kommunikationsplattformar	10
Drygt hälften arbetar med att göra sin webb tillgänglig.....	11
En av fem har mycket tillgängliga e-tjänster och mobilapplikationer.....	11
En av fem arbetar inte med tillgänglighet i lokalförsörjning.....	12
De flesta förbättrar tillgängligheten i befintliga verksamhetslokaler	12
Nästa alla arbetar med att göra allmänna platser användbara för fler ...	13
Tabeller uppföljning av kommuner 2020	14

Resultat från uppföljning av kommuner 2020

Hösten 2020 har vi följt upp kommunernas arbete för att göra sin verksamhet, lokaler och information tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. I denna undersökning ställde vi nya frågor och därför skiljer sig uppföljningen från tidigare år. Det var 67 procent (195 av 290) av kommunerna som besvarade enkäten. Resultaten är baserade på antal svarande kommuner för respektive fråga. För detaljerad information se tabellerna.

Sammanfattning av årets resultat

MFD har i uppdrag att följa upp kommunernas arbete med tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. För att följa upp hur kommuner arbetar systematiskt och övergripande med funktionshindersfrågor skickar vi årligen ut en enkät till alla kommuner.

Uppföljningen 2020 visar att nästintill alla kommuner arbetar med att föra dialog och inhämta kunskap från personer med funktionsnedsättning. Det är positivt och bidrar till att kommunen får kunskap om hinder för delaktighet och vad som kan göras för att åtgärda dem från de som själva har upplevt hindren. Uppföljningen visar även att det i många kommuners ledande nivå finns kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Det indikerar att en god förståelse för funktionshindersfrågor på den nivån. Det skapar förutsättningar för att arbete med funktionshindersfrågor genomsyrar kommunens alla ansvarsområden.

Kommunerna arbetar i relativt stor utsträckning med att utforma sina webbplatser så att de blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, men inte i lika mycket med att utforma sina e-tjänster och mobilapplikationer så att de blir tillgängliga för fler. Här kan kommunerna förbättra sig. Det är centralt att även dessa tjänster blir användbara då digitaliseringen innebär att ärenden i större utsträckning hanteras digitalt.

Det kan handla om skolplattformar, tjänster för att ansöka till förskola, göra felanmälningar, ansöka om bygglov eller göra aktivitetsbokning.

Ytterligare ett område där det kan ske stora förbättringar är upphandling. Där kan kommunerna bli bättre på att ställa krav på tillgänglighet som ett effektivt sätt att bidra till att lokaler, produkter och tjänster blir tillgängliga och enklare att använda för fler

Två av tre har ökat kunskapen om funktionshinderspolitiska målet

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

För att nå det nationella målet ska arbetet inriktas mot fyra arbetssätt, principen om universell utformning, identifiera och åtgärda befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för individens självständighet och förebygga och motverka diskriminering.

- 6 procent av kommunerna anger att de flesta tjänstepersoner på kommunledningsnivå har deltagit i kunskapshöjande insatser om det nationella funktionshinderspolitiska målet och dess inriktning under de senaste två åren.
- 60 procent av kommunerna anger att någon eller några tjänstepersoner på kommunledningsnivå har deltagit i kunskapshöjande insatser om det nationella funktionshinderspolitiska målet och dess inriktning under de senaste två åren.
- 34 procent av kommunerna anger att inga tjänstepersoner på kommunledningsnivå har deltagit i motsvarande kunskapshöjande insatser.

Många har kännedom om FN:s konvention

Sverige har antagit FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Den förtydligar att ingen människa får diskrimineras eller uteslutas från någon del av samhällslivet.

Genom att ha kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning kan kommuner bidra till ökad tillgänglighet och att personer med funktionsnedsättning ges full delaktighet i samhällslivet.

- 34 procent av kommunerna anger att det bland de flesta tjänstepersoner på kommunledningsnivå finns kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- 64 procent av kommunerna anger att det bland vissa tjänstepersoner på kommunledningsnivå finns kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
- 2 procent av kommunerna anger att det bland tjänstepersoner på kommunledningsnivå inte finns kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Drygt hälften systematiserar arbetet med funktionshindersfrågor

För att arbetet med funktionshinderfrågor ska bli hållbart är det bra med struktur och systematik. Ett sätt att styra och systematisera arbetet med funktionshinderfrågor är att låta arbetet utgå från ett eget övergripande dokument, exempelvis en funktionshinderspolitisk strategi.

Ett annat sätt är att integrera arbetet med funktionshinderfrågor i andra övergripande dokument. Det innebär att perspektivet lyfts in i exempelvis budget, kommunikations- och upphandlingsstrategi. Det kan också lyftas in i andra strategier och planer som exempelvis plan för Agenda 2030, jämställdhetsplan, jämlikhetsplan, hållbarhets- eller MR-strategi.

- 56 procent av kommunerna anger att de har en funktionshinderspolitisk strategi eller skrivningar i styrdokument som de använder för att systematisera arbetet med funktionshinderfrågor.

- 44 procent av kommunerna anger att de inte har en funktionshinderspolitisk strategi eller skrivningar i styrdokument som de använder för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor.

Drygt hälften har ansvarig för att samordna arbetet

Genom att ge någon eller några personer ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshinderfrågor säkerställs att frågorna samordnas på ett bra sätt i kommunen för att skapa delaktighet för alla medborgare.

Ansvaret kan innebära att ta fram policys och strategier samt att integrera frågorna i verksamheten. Den eller de som har ansvar för arbetet med funktionshinderfrågor kan sitta på kommunlednings- eller förvaltningsnivå.

- 55 procent av kommunerna anger att det finns någon eller några personer som har ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor.
- 45 procent av kommunerna anger att det inte finns någon eller några personer som har ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor.

Nästan alla inhämtar kunskap från personer med funktionsnedsättning

Genom att föra dialog och inhämta kunskap och synpunkter från personer med funktionsnedsättning kan kommunen få ökad kunskap om hinder för delaktighet och vad som kan göras för att åtgärda dem.

Det kan ske direkt med personer med funktionsnedsättning genom exempelvis stormöten, intervjuer, enkäter eller trygghetsvandringar. Det kan också ske med funktionshindersorganisationer genom exempelvis organiserade möten.

- 33 procent av kommunerna anger att de i hög utsträckning arbetar med att föra dialog med och inhämta kunskap från personer med funktionsnedsättning.

- 66 procent av kommunerna anger att de i viss utsträckning arbetar med att föra dialog med och inhämta kunskap från personer med funktionsnedsättning.
- Enbart 1 procent av kommunerna anger att de inte arbetar med att föra dialog med och inhämta kunskap från personer med funktionsnedsättning.

En av fyra ställer krav på tillgänglighet i de flesta upphandlingar

Att ställa krav på tillgänglighet i upphandlingar är ett effektivt sätt att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Det bidrar till att fler lokaler, produkter och tjänster blir tillgängliga och enklare att använda.

Att ställa krav på tillgänglighet är reglerat i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. I lagen står det att när det som anskaffas ska användas av fysiska personer ska de tekniska specifikationerna bestämmas med beaktande av samtliga användares behov, däribland tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

- 24 procent av kommunerna anger att de under de senaste två åren ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i alla eller de flesta upphandlingar.
- 65 procent av kommunerna anger att de under de senaste två åren ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i någon eller några upphandlingar.
- 11 procent av kommunerna anger att de inte ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid upphandling under de senaste två åren.

De flesta har med tillgänglighet i arbetsmiljöarbetet

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna arbeta på lika villkor behöver arbetsmiljön vara öppen, inkluderande och tillgänglig. En tillgänglig arbetsmiljö tar hänsyn till fysiska, psykiska, kognitiva och sociala aspekter av arbetsförhållandena och öppnar upp för mångfald på arbetsplatsen. Detta leder också till bättre kvalitet i verksamheten.

Genom att ta in tillgänglighetsfrågorna i det systematiska arbetsmiljöarbetet kan arbetsgivaren arbeta förebyggande. Vid behov ska arbetsgivaren anpassa arbetsmiljön för en enskild arbetstagare. Det förebyggande arbetet handlar exempelvis om att ha förberedelse för att kunna genomföra arbetsanpassningar.

- 34 procent av kommunerna anger att de i hög utsträckning inkluderar tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- 62 procent av kommunerna anger att de i viss utsträckning inkluderar tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- 4 procent av kommunerna anger att de inte inkluderar tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Två av fem har en tillgänglig rekryteringsprocess

En tillgänglig rekryteringsprocess handlar bland annat om att formulera innehåll och krav i annonser på ett sätt som inte utesluter personer med funktionsnedsättning på ett diskriminerande sätt, motverka att förutfattade meningar styr valet av sökande, hålla intervjuer i tillgängliga lokaler och använda personlighetstester som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

När kommuner säkerställer att personer med funktionsnedsättning har lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster inom kommunen får kommuner tillgång till en bredd av kompetens och bidrar till att anställda bättre speglar kommunens invånare.

- 44 procent av kommunerna anger att de i hög utsträckning säkerställer att rekryteringsprocesserna ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter att söka och konkurrera om tjänster.
- 50 procent av kommunerna anger att de i viss utsträckning säkerställer att rekryteringsprocesser ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter att söka och konkurrera om tjänster.
- 6 procent av kommunerna anger att de inte säkerställer att rekryteringsprocesser ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter att söka och konkurrera om tjänster.

Många förbättrar interna arbets- och kommunikationsplattformar

Datasystem och programvaror som inte är tillgängliga är ett hinder i vardagen för många, inte bara för anställda med funktionsnedsättning. Genom att säkerställa tillgänglighet i interna arbets- och kommunikationsplattformar, till exempel arbetssystem och intranät, kan kommuner skapa en arbetsplats där så många som möjligt kan delta och bidra fullt ut. Det betyder också att tröskeln för att anställa personer med funktionsnedsättning blir lägre.

- 20 procent av kommunerna anger att de i hög utsträckning har utformat de interna arbets- och kommunikationsplattformarna, till exempel arbetssystem och intranät, på ett tillgängligt sätt.
- 70 procent av kommunerna anger att de i viss utsträckning har utformat de interna arbets- och kommunikationsplattformarna, till exempel arbetssystem och intranät, på ett tillgängligt sätt.
- 10 procent av kommunerna anger att de inte har utformat de interna arbets- och kommunikationsplattformarna, till exempel arbetssystem och intranät, på ett tillgängligt sätt.

Drygt hälften arbetar med att göra sin webb tillgänglig

Digitaliseringen innebär bland annat att invånare kan ta kontakt och ta del av information digitalt. Att externa webbplatser är tillgänglig för personer med funktionsnedsättning är därför centralt. Genom att följa lagen om digital offentlig service, DOS-lagen, som ska garantera digital tillgänglighet för alla, kan fler ta del av innehållet. Lagen innehåller bestämmelser som innebär att digital service ska uppfylla kraven att vara möjlig att uppfatta, hanterbar, begriplig och robust. Lagen genomför EU:s så kallade webbtillgänglighetsdirektiv.

- 55 procent av kommunerna anger att de i hög utsträckning har utformat den externa webbplatsen på ett tillgängligt sätt.
- 44 procent av kommunerna anger att de i viss utsträckning har utformat den externa webbplatsen på ett tillgängligt sätt.
- Enbart 1 procent av kommunerna anger att de inte har utformat den externa webbplatsen på ett tillgängligt sätt.

En av fem har mycket tillgängliga e-tjänster och mobilapplikationer

Digitaliseringen innebär också att invånare kan hantera olika ärenden digitalt. Det är därför centralt att e-tjänster och mobilapplikationer är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Det kan exempelvis vara skolplattformar, tjänster för att ansöka till förskola, göra felanmälan, ansöka om bygglov eller göra aktivitetsbokning.

- 22 procent av kommunerna anger att de i hög utsträckning har utformat e-tjänster och mobilapplikationer på ett tillgängligt sätt.
- 68 procent av kommunerna anger att de i viss utsträckning har utformat e-tjänster och mobilapplikationer på ett tillgängligt sätt.
- 10 procent av kommunerna anger att de inte har utformat e-tjänster och mobilapplikationer på ett tillgängligt sätt.

En av fem arbetar inte med tillgänglighet i lokalförsörjning

Det är viktigt att utforma lokaler så att de blir tillgängliga och användbara från början. I arbetet med lokalförsörjning är det viktigt att både planera för att åtgärda brister och hinder i befintliga lokaler och att säkra att nya och ombyggda lokaler är tillgängliga. Arbetet och målsättningarna för detta kan beskrivas i exempelvis en lokalförsörjningsplan eller i andra styrande dokument för lokalförsörjning.

- 26 procent av kommunerna anger att tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, i hög utsträckning, finns med i styrande dokument för lokalförsörjning.
- 55 procent av kommunerna anger att tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, i viss utsträckning, finns med i styrande dokument för lokalförsörjning.
- 19 procent av kommunerna anger att tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning inte finns med i styrande dokument för lokalförsörjning.

De flesta förbättrar tillgängligheten i befintliga verksamhetslokaler

Brister i tillgängligheten leder till att många inte har möjlighet att använda det kommunala utbudet fullt ut. Det kan exempelvis handla om att kunna använda simhallar, skolor och bibliotek.

För att åstadkomma en förändring är det bra att på kommunnivå säkerställa att det löpande sker ett arbete för att förbättra tillgängligheten i kommunens lokaler. Det löpande arbetet kan göras på olika sätt, till exempel genom att identifiera och åtgärda hinder för tillgänglighet. Det är viktigt att det sker systematiskt.

Med befintliga lokaler avses samtliga lokaler i kommunens drift, det vill säga där verksamhet bedrivs och där personal arbetar. Här ingår lokaler som både ägs och hyrs av kommunen.

- 44 procent av kommunerna anger att de i hög utsträckning säkerställer att det sker ett löpande arbete med att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler där kommunal verksamhet bedrivs.
- 53 procent av kommunerna anger att de i viss utsträckning säkerställer att det sker ett löpande arbete med att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler där kommunal verksamhet bedrivs.
- 3 procent av kommunerna anger att de inte säkerställer att det sker ett löpande arbete med att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler där kommunal verksamhet bedrivs.

Nästa alla arbetar med att göra allmänna platser användbara för fler

Fysiska miljöer och platser är inte alltid utformade så att de är användbara för alla invånare. Genom att planera och utveckla allmänna platser som är tillgängliga kan fler ta del av utbudet. Det gäller både vid upprustning och ny-, till- och ombyggnation.

Med allmänna platser avses exempelvis grönområden, idrottsanläggningar, parkeringsplatser, friluftsområden, badplatser, lekplatser, gator, parker och torg.

- 69 procent av kommunerna anger att de i hög utsträckning säkerställer att tillgänglighetsaspekter finns med när allmänna platser utvecklas.
- 30 procent av kommunerna anger att de i viss utsträckning säkerställer att tillgänglighetsaspekter finns med när allmänna platser utvecklas.
- Enbart 1 procent av kommunerna anger att de inte säkerställer att tillgänglighetsaspekter finns med när allmänna platser utvecklas.

Tabeller uppföljning av kommuner 2020

Här hittar du tabeller med resultat från uppföljningen av kommuner 2020.

Enkäten skickades ut till Sveriges samtliga kommuner. År 2020 svarade 195 av 290 kommuner på enkäten, vilket betyder att 67 procent av landets kommuner lämnade svar.

I tabellerna nedan är totalen beräknad på antal svarande kommuner per fråga. Under tabellerna anges även det interna bortfallet per fråga (*).

Tabell 1. Har tjänstepersoner på kommunledningsnivå deltagit i kunskapshöjande insatser om det nationella funktionshinderspolitiska målet och dess inriktning under de senaste två åren?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, de flesta	12	6
Ja, någon eller några	116	60
Nej	65	34
Total	193	100

*Internt bortfall (ej svar): 2 st.

Tabell 2. Finns det bland tjänstepersoner på kommunledningsnivå kännedom om FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, bland de flesta	66	34
Ja, bland vissa	125	64
Nej	4	2
Total	195	100

Tabell 3. På kommunnivå, har ni en funktionshinderspolitisk strategi eller skrivningar i styrdokument som ni använder för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor i kommunen?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	108	55
Nej	86	44
Total	194	100

*Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Tabell 4. Finns det någon eller några personer på er kommun som har ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja	106	55
Nej	88	45
Total	194	100

*Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Tabell 5. I vilken utsträckning arbetar ni med att föra dialog med och inhämta kunskap från personer med funktionsnedsättning?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	64	33
I viss utsträckning	128	66
Inte alls	2	1
Total	194	100

*Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Tabell 6. Har ni under de senaste två åren ställt krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning vid upphandling?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
Ja, i alla eller de flesta upphandlingar	46	24
Ja, i någon eller några upphandlingar	124	65
Nej	22	11
Total	192	100

*Internt bortfall (ej svar): 3 st.

Tabell 7. I vilken utsträckning inkluderar ni tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	65	34
I viss utsträckning	119	62
Inte alls	7	4
Total	191	100

*Internt bortfall (ej svar): 4 st.

Tabell 8. I vilken utsträckning säkerställer ni på kommunnivå att era rekryteringsprocesser ger personer med funktionsnedsättning lika möjligheter som andra att söka och konkurrera om tjänster hos er?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	85	44
I viss utsträckning	96	50
Inte alls	11	6
Total	192	100

*Internt bortfall (ej svar): 3 st.

Tabell 9. I vilken utsträckning har ni utformat era interna arbets- och kommunikationsplattformar, till exempel arbetssystem och intranät på ett tillgängligt sätt?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	39	20
I viss utsträckning	136	70
Inte alls	19	10
Total	194	100

*Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Tabell 10. I vilken utsträckning har ni utformat er externa webbplats på ett tillgängligt sätt?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	107	55
I viss utsträckning	86	44
Inte alls	2	1
Total	195	100

Tabell 11. I vilken utsträckning har ni utformat e-tjänster och mobilapplikationer på ett tillgängligt sätt?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	42	22
I viss utsträckning	132	68
Inte alls	19	10
Total	193	100

*Internt bortfall (ej svar): 2 st.

Tabell 12. I vilken utsträckning finns tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning med i styrande dokument för lokalförsörjning på kommunnivå?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	49	26
I viss utsträckning	104	55
Inte alls	37	19
Total	190	100

*Internt bortfall (ej svar): 5 st.

Tabell 13. I vilken utsträckning säkerställer ni på kommunnivå att det sker ett löpande arbete med att förbättra tillgängligheten i befintliga lokaler där kommunal verksamhet bedrivs?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	84	44
I viss utsträckning	103	53
Inte alls	6	3
Total	193	100

*Internt bortfall (ej svar): 2 st.

Tabell 14. I vilken utsträckning säkerställer ni på kommunnivå att tillgänglighetsaspekter finns med när ni utvecklar allmänna platser?

Svar	Antal	Andel (%) av svarande
I hög utsträckning	135	69
I viss utsträckning	58	30
Inte alls	1	1
Total	194	100

*Internt bortfall (ej svar): 1 st.

Uppföljning av kommuner 2020

Resultat och tabeller

Myndigheten för delaktighet
Box 1210, 172 24 Sundbyberg
08-600 84 00
info@mfd.se
www.mfd.se
Nummer: 2021:1